

Posudek diplomové práce Terezy Štochlové *Večerníček jako didaktický nástroj pro výuku žáků s odlišným mateřským jazykem*

Diplomová práce Terezy Štochlové se zaměřuje na důležité lingvodidaktické téma, přináší řadu zajímavých zjištění, postřehů i obecnějších podnětů z oblasti lingvistiky, umělecké tvorby (pro děti), české kultury a reálií a psychologie (vývin dětí mladšího školního věku). Celkově velmi kladně hodnotím pečlivost, systematickosti, detailnost a přehlednost zpracování tématu. Odráží diplomantčinu odbornou vyspělost, sympatické a zjevné je její skutečné zaujetí tématem i výukou češtiny jako cizího jazyka stejně jako její vlastní pedagogické zkušenosti, které jí umožnily vhodně a zdařile promýšlet didaktické využití večerníčkových videí.

1. Koncepce práce

Diplomová práce obsahuje vedle úvodu, závěru, seznamů použité literatury, obrázků, tabulek a příloh především 11 výkladových kapitol a tři přílohy obsahující pracovní listy a metodické pokyny a přílohy k nim. Koncepce a struktura práce jsou důkladně promyšleny, práce se tedy vyznačuje logicky uspořádaným, rozvíjeným a argumentovaným obsahem. Cíl práce je jasně a zřetelně formulován, adekvátně ukotven teoreticky a koncipován jak teoreticky, tak v podobě možných aplikací ve vyučovací praxi. Teoretická východiska z oblasti psychologie, lingvodidaktiky, vyučování češtiny jako cizího jazyka i lingvistiky (především gramatiky a korpusové lingvistiky) jsou průběžně a důsledně provázána s vlastní analýzou zkoumaného materiálu. Práce s terminologií je téměř bezchybná.

Hodnocení: A

2. Metodologie a zpracování dat

Diplomová práce uplatňuje adekvátní metodické postupy, jejich výběr je dostatečně objasněn (v kapitole 6 jsou představena komplexně pojatá kritéria výběru Večerníčků, v kapitole 7 metodika lexikální analýzy vybraných epizod, která usouvztažňuje slovní zásobu a její morfologii s úrovněmi A1/A2 ve výuce dětí mladšího školního věku s odlišným mateřským jazykem). Diplomantka průběžně předkládá argumenty pro využívání večerníčkových videí ve výuce, a to argumenty jak z reprezentativních mluvnic a korpusových statistik, tak z popisů úrovně A1/A2 Společného evropského referenčního rámce. Při zpracování tématu používá adekvátní a vhodné nástroje, získaná data pečlivě analyzuje, interpretuje a velmi vhodně ilustruje na obrázcích a prezentuje v 8 přehledných tabulkách a celkových shrnujících grafech. Velmi cennou a přínosnou částí diplomové práce jsou přílohy – je jich úctyhodně 35 (viz soupis na s. 122–123) a představují výsledek velmi detailní a časově i obsahově náročné práce. Diplomová práce respektuje etické zásady zpracování analyzovaných dat.

Hodnocení: A

3. Práce s odbornou literaturou

Diplomová práce představuje relevantní odbornou literaturu, systematicky ji ve vlastních analytických částech reflektuje a komentuje. Diplomantka odbornou literaturu správně cituje či parafrázuje a zapojuje ji do vlastního textu diplomové práce. Seznam použité odborné literatury obsahuje relevantní příspěvky, a to české i cizojazyčné; uvedené položky jsou citovány v textu a naopak. Citace jsou v textu diplomové práce jednoznačně odlišeny od autorského textu a jsou komentovány.

Hodnocení: A

4. Formální úroveň práce

Diplomová práce má přiměřený rozsah: vlastní text cca 90 stran, přílohy se 160 stranami překračují obvyklý rozsah, avšak jejich obsah je pro téma práce adekvátní a značně rozmanitý,

pokládám jej za velmi přínosný. Diplomová práce má i všechny náležitosti tohoto typu odborných prací (včetně abstraktu v angličtině a obsahu). Její text zcela odpovídá nárokům odborného stylu – diplomantka jednotně cituje, dodržuje jednotné provedení seznamů literatury z hlediska citační normy i typografické úpravy. Text je koherentní, jeho celkové typografické zpracování je na vysoké úrovni. Využívání vizuálních a grafických možností (viz např. obrázkové slovníčky) je zcela funkční, ba mnohdy nepostradatelné. Diplomantka je zvládla výborně, stejně jako dodržování jazykové normy – práce neobsahuje pravopisné chyby ani jiné jazykové nedostatky. Jediné upozornění mám na dílčí chybování v interpunkci – čárka opakovaně chybí před spojkou *a tak* vyjadřující důsledkový poměr (viz např. s. 11, 29, 51, 55, 62, 84 aj.).

Hodnocení: A

V přehledu uvádím několik dílčích připomínek a komentářů především k obsahové přesnosti vyjádření a k lingvistické terminologii (tematicky se týkají částí posudku 1–4):

s. 25: *komunikativní kompetence* – Přes jistou terminologickou neustálenost v odborné literatuře doporučuji přesnější termín *komunikační kompetence* (viz např. práce M. Hrdličky).

s. 29: *Vokativ se z řady pádů vyděluje: umožňuje nám v komunikaci oslovit, nebo hodnotit adresáta...* – Jaké hodnocení vokativ může vyjádřit (přesněji)?

s. 29: *prepozice: vlevo/vpravo od* – Na rozdíl od ostatních příkladů jde o sekundární prepozice.

s. 36: *kmenový vokál -í- se mění na -ě (vítr > ve větru)*. – Jde o změnu v kořeni, proto raději *kořenový vokál* (změna neprobíhá na švu tvarotvorného kmene).

s. 37: *S vkladným -e se setkáváme i v G. pl. u neuter (jablko > jablka)*. – V uvedeném příkladu jde jistě o tvar *jablek* (nikoli *jablka*).

s. 38: *V souvislosti se zdvořilostními formalitami si je student vědom, že v kontaktu s osobou, s níž není v přátelském vztahu, používá vykání v kombinaci s vhodným oslovením*. – Z tohoto vyjádření může mylně plynout závěr, že vykáme těm, se kterými nejsme přátelé.

s. 65: *Tabulka č. 8: Výsledné pořadí jednotlivých epizod po zvážení všech kritérií* – Označení posledního sloupce tabulky *Průměrná hodnota* není blíže vysvětleno; podle názvu tabulky lze usuzovat, že jde o pořadí epizod; je-li tomu tak, označila bych takto uvedený sloupec (vzhledem k hodnotám v desetinných číslech není totiž zcela jasné, že jde o pořadí).

s. 163, cv. 3: *Najděte rozdíly!* – Vzhledem k tématu i k časové dotaci na cvičení se mi zdá toto zadání poměrně široké a obecné. Možná by bylo vhodné stanovit, čeho se rozdíly týkají, kolik jich mají žáci uvést apod. (Další varianta v metodických pokynech na s. 167 je velmi vhodná.)

5. Celkové hodnocení

Diplomová práce Terezy Štochlové podle mého názoru splňuje, ba obsahem i kvalitou zpracování převyšuje nároky kladené na diplomovou práci. Prezentuje podstatná fakta a argumenty podložené rozsáhlými daty i dílčí náměty pro využívání videonahrávek a obecněji autentických materiálů v jazykové výuce (viz např. doporučení revidovat a aktualizovat seznamy slov, která by si uživatelé jazyka měli na příslušné úrovni osvojit, s. 102). Navrhuji publikovat vybrané části diplomové práce a zvážit další ověření a následné využití pracovních listů ve výuce.

Závěr: Diplomovou práci Terezy Štochlové velmi ráda doporučuji k obhajobě a navrhuji klasifikovat ji stupněm **výborně**.

Praha 19. 1. 2021

doc. PhDr. Ivana Bozděchová, CSc.
oponentka diplomové práce